

Zadeva C-531/22**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

9. avgust 2022

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

5. julij 2022

Stranke v postopku v glavni stvari :

Upniki: Getin Noble Bank S.A., TF, C2, PI

Dolžnik: TL

Predmet postopka pred nacionalnim sodiščem

Postopek poteka na podlagi zahteve upnikov za nadzor nad izvršbo na nepremičnino.

Predmet in pravna podlaga vprašanja za predhodno odločanje

Razlaga člena 3(1), člena 6(1), člena 7(1) in (2) ter člena 8 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah, člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, načela pravne varnosti, neizpodbojnosti pravnomočnih sodnih odločb, učinkovitosti in sorazmernosti ter pravice do izjave pred sodiščem v povezavi s členom 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in členom 105(1) Poslovnika Sodišča.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah ter načela pravne varnosti, neizpodbojnosti pravnomočnih sodnih odločb, učinkovitosti in sorazmernosti razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni zakonodaji, ki določa, da nacionalno

sodišče ne more po uradni dolžnosti preveriti nepoštenih pogodbenih pogojev in iz tega izpeljati pravnih posledic, kadar izvaja nadzor nad izvršilnim postopkom, ki ga vodi sodni izvršitelj na podlagi pravnomočnega in izvršljivega plačilnega naloga, izdanega v postopku, v katerem se ne izvajajo dokazi?

2. Ali je treba člen 3(1), člen 6(1), člen 7(1) in (2) ter člen 8 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah, člen 47 Listine o temeljnih pravicah ter načela pravne varnosti, učinkovitosti, sorazmernosti in pravice do izjave pred sodiščem razlagati tako, da nasprotujejo sodni razlagi nacionalne zakonodaje, v skladu s katero je posledica vpisa nepoštenega pogodbenega pogoja v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev ta, da se ta pogoj šteje za nepošten v vseh postopkih, v katerih je udeležen potrošnik, vključno:

- v zvezi z drugim prodajalcem ali ponudnikom, ki ni tisti, zoper katerega je bil uveden postopek za vpis nepoštenega pogoja v evidenco,
- v zvezi s klavzulo, katere besedilo ni jezikovno enako, vendar ima enak pomen in ustvarja enake učinke v razmerju do potrošnika?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah: četrta, enaindvajseta in štiriindvajseta uvodna izjava, člen 3(1), člen 4(1), člen 6(1), člen 7(1) in (2) ter člen 8;

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah: člena 38 in 47;

Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU): člen 169(1) in člen 267;

Poslovnik Sodišča: člen 105(1).

Navedena nacionalna zakonodaja in odločbe nacionalnih sodišč

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (ustava Republike Poljske) z dne 2. aprila 1997): člen 76;

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (zakon z dne 23. aprila 1964, civilni zakonik): člen 22¹, člen 43¹, člen 58(1), člen 385¹ od (1) do (4), člen 385²;

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (zakon z dne 17. novembra 1964, zakonik o civilnem postopku): člen 363(1), člen 365(1), člen 366, člen 479³⁶, člen 479⁴²(1), člen 479⁴³, člen 479⁴⁵ od (1) do (3), člen 505³⁰(2), člen 505³¹(2), člen 505³²(1), člen 758, člen 776, člen 777(1), člen 804(1), člen 840(1);

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 5. avgusta 2015 o spremembi zakona o konkurenci in varstvu potrošnikov ter nekaterih drugih zakonov): člen 2, točka 2, člen 8(1), člen 9, člen 12;

Sklep Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) z dne 20. novembra 2015, III CZP 175/15

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Dolžnik je 9. januarja 2006 z banko Getin Bank S.A. sklenil kreditno pogodbo, na podlagi katere je banka kreditojemalcu odobrila kredit, indeksiran v CHF, katerega protivrednost v PLN je znašala 15.645,27 CHF, za obdobje od 9. januarja 2009 do 16. januarja 2016. V skladu s pogodbo se kredit izplača v PLN po nakupnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v „Tabeli menjalnih tečajev banke za devizne in valutno indeksirane kredite“ (v nadaljevanju: tabela menjalnih tečajev), veljavni na dan sklenitve kreditne pogodbe. Ta menjalni tečaj je na dan sklenitve pogodbe znašal 2,3930 PLN. Kredit je bil namenjen financiranju nakupa osebnega avtomobila ter s tem povezanih provizij in pristojbin. V pogodbi je bilo določeno, da se vse obveznosti iz pogodbe vrnejo v PLN. Znesek obveznosti se bo določil kot protivrednost zahtevanega vračila, izraženega v valuti indeksacije, po pretvorbi po prodajnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v tabeli menjalnih tečajev, veljavni na dan, ko banka prejme terjatev. Ta menjalni tečaj je na dan sklenitve pogodbe znašal 2,5410 PLN.
- 2 Dolžnik je 13. maja 2008 z banko Getin Bank S.A. sklenil kreditno pogodbo, na podlagi katere je banka kreditojemalcu odobrila kredit, indeksiran v CHF, katerega protivrednost v PLN je znašala 36.299,30 CHF, za obdobje 120 mesecev. V skladu s pogodbo se kredit izplača v PLN po nakupnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v tabeli menjalnih tečajev, veljavni na dan sklenitve kreditne pogodbe. Ta menjalni tečaj je na dan sklenitve pogodbe znašal 2,0110 PLN. Kredit je bil namenjen financiranju nakupa osebnega avtomobila ter s tem povezanih provizij in pristojbin. V pogodbi je bilo določeno, da se vse obveznosti iz pogodbe vrnejo v PLN. Znesek obveznosti se bo določil kot protivrednost zahtevanega vračila, izraženega v valuti indeksacije, po pretvorbi po prodajnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v tabeli menjalnih tečajev, veljavni na dan, ko banka prejme terjatev. Ta menjalni tečaj je na dan sklenitve pogodbe znašal 2,1680 PLN.
- 3 Banka Getin Noble Bank S.A. (prej: Getin Bank S.A.) je dne 3. junija 201[5] v elektronskem postopku za izdajo plačilnega naloga vložila tožbo, v kateri je zahtevala, naj se dolžniku naloži plačilo zneska 87.469,51 PLN skupaj s pogodbenimi in zakonskimi obrestmi ter stroški postopka v njeno korist. Banka je v tožbi navedla, da sta stranki 13. maja 2008 sklenili kreditno pogodbo, ki je bila prekinjena, ker dolžnik ni poravnava plačil, zaradi česar je banka od dolžnika zahtevala plačilo preostanka glavnice kredita, zapadlih pristojbin in kapitaliziranih

obresti. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód (okrajno sodišče, Poljska) v Lublinu je dne 23. junija 2015 v postopku za izdajo plačilnega naloga izdalo plačilni nalog, s katerim je dolžniku naložilo, da mora banki Getin Noble Bank S.A. plačati zahtevani znesek skupaj s pogodbenimi in zakonskimi obrestmi ter stroški postopka v dveh tednih od vročitve naloga ali v tem roku vložiti ugovor. Dolžnik zoper navedeni plačilni nalog ni vložil ugovora, zato je plačilni nalog postal pravnomočen in ga je navedeno sodišče s sklepom z dne 27. avgusta 2015 razglasilo za izvršljivega.

- 4 Banka Getin Noble Bank S.A je 28. decembra 2016 v elektronskem postopku za izdajo plačilnega naloga vložila tožbo, v kateri je zahtevala, naj se dolžniku naloži plačilo zneska 7499,58 PLN v njeno korist, skupaj s stroški postopka. Banka je v tožbi navedla, da sta stranki 9. januarja 2006 sklenili kreditno pogodbo, ki je bila prekinjena, ker dolžnik ni poravnaval plačil, zato banka od dolžnika zahteva plačilo preostanka glavnice kredita, zapadlih pristojbin in kapitaliziranih obresti. Sąd Rejonowy (okrajno sodišče) Lublin-Zachód v Lublinu je 13. februarja 2017 v postopku za izdajo plačilnega naloga izdalo plačilni nalog, s katerim je dolžniku naložilo, da mora banki Getin Noble Bank S.A. plačati zahtevani znesek skupaj s pogodbenimi in zakonskimi obrestmi ter stroški postopka v dveh tednih od vročitve naloga ali v tem roku vložiti ugovor. Dolžnik zoper navedeni plačilni nalog ni vložil ugovora, zato je plačilni nalog postal pravnomočen in ga je navedeno sodišče s sklepom z dne 21. aprila 2017 razglasilo za izvršljivega.
- 5 Banka je na podlagi obeh navedenih izvršilnih naslovov uvedla izvršilni postopek, ki ga je vodil sodni izvršitelj in v katerem je bila zarubljena dolžnikova nepremičnina – stanovanje v Varšavi –, izvršilnemu postopku pa so se pridružili tudi nadaljnji upniki. Predložitveno sodišče nadzira ta izvršilni postopek.

Kratka obrazložitev predloga

- 6 V zvezi s prvim vprašanjem predložitveno sodišče poudarja, da to sodišče nadzor nad izvršbo v obravnavani zadevi izvaja že od leta 2017, da pa se je kljub temu pojavila potreba po predložitvi tega vprašanja za predhodno odločanje, ker je treba za pravilno uporabo določb nacionalnega prava razložiti pravo Unije ob upoštevanju nedavnih sodb Sodišča v zadevi C-600/19, v združenih zadevah C-693/19 in C-831/19, v zadevi C-725/19 in v zadevi C-869/19.
- 7 V točki 68 sodbe z dne 17. maja 2022, SPV Project 1503, C-693/19 in C-831/19, je namreč Sodišče navedlo, da je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki določa, da če dolžnik zoper plačilni nalog, ki ga je na predlog upnika izdalo sodišče, ni vložil ugovora, izvršilno sodišče pozneje ne more preveriti morebitne nepoštenosti pogojev pogodbe, ki so bili podlaga za ta nalog, ker pravnomočnost navedenega naloga implicitno zajema veljavnost teh pogojev in tako izključuje kakršno koli preučitev njihove veljavnosti. Okoliščina, da na dan, ko je nalog postal pravnomočen,

dolžnik ni vedel, da ga je mogoče opredeliti kot „potrošnika“ v smislu te direktive, v zvezi s tem ni upoštevna.

- 8 Poleg tega je Sodišče v točki 52 sodbe z dne 17. maja 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, poudarilo, da je treba člen 6(1) in člen 7(1) Direktive 93/13 razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, ki zaradi učinka pravnomočnosti in prekluzije ne omogoča niti, da bi sodišče po uradni dolžnosti preizkusilo nepoštenost pogodbenih pogojev v okviru postopka izvršbe na s hipoteko zavarovani nepremičnini, niti, da bi potrošnik po izteku roka za vložitev ugovora uveljavljal nepoštenost teh pogojev v tem postopku ali v poznejšem ugotovitvenem postopku, če je sodišče ob začetku postopka izvršbe na s hipoteko zavarovani nepremičnini že opravilo preizkus morebitne nepoštenosti navedenih pogojev po uradni dolžnosti, vendar v sodni odločbi o dovolitvi izvršbe na s hipoteko zavarovani nepremičnini ni obrazložitve, niti kratke, iz katere bi izhajal obstoj tega preizkusa, niti v tej odločbi ni navedeno, da presoje tega sodišča na podlagi navedenega preizkusa ni več mogoče izpodbijati, če se v navedenem roku ne vloži ugovor.
- 9 Po mnenju predložitvenega sodišča se je v tej zadevi pojavilo vprašanje, podobno zgoraj navedenima. Dolžnik je namreč z banko Getin Bank S.A. (zdaj: Getin Noble Bank S.A.) sklenil kreditni pogodbi, v katerih sta bila zneska kreditov izražena v PLN, vendar je bilo neodplačano stanje indeksirano v CHF. Najpomembneje pa je, da je kreditjemalec lahko odplačeval obroke kredita samo v PLN, medtem ko je banka kreditojemalčeva plačila v PLN pretvorila v saldo v CHF v skladu s svojo interno tečajno tabelo, katere pravila niso bila urejena v nobeni od kreditnih pogodb. Samo stanje kredita pa je bilo določeno v CHF z uporabo nakupnega tečaja iz tabele menjalnih tečajev banke. Tako sta obe kreditni pogodbi vsebovali t. i. konverzijske klavzule, ki jih večina nacionalnih sodišč šteje za nepošteno pogodbene pogoje na podlagi člena 385¹(1) civilnega zakonika, kar pomeni, da vključitev takih pogojev v kreditno pogodbo vodi do ničnosti pogodbe v skladu s členom 58(1) civilnega zakonika. Glede na to je mogoče z veliko verjetnostjo domnevati, da če bi banka kreditojemalca tožila za plačilo zapadlih zneskov na podlagi kreditnih pogodb pred običajnim nacionalnim sodiščem, ki obravnava civilne zadeve, bi sodišče po pregledu dokumentacije, priložene tožbi, po uradni dolžnosti ugotovilo, da kreditni pogodbi vsebujeta nepošteno pogodbene pogoje, zaradi katerih sta pogodbi nični, in bi zato tožbo zavrnilo.
- 10 Vendar predložitveno sodišče poudarja, da je bil v obravnavani zadevi postopek, ki je privedel do sklepa o izvršbi zoper dolžnika, drugačen. Banka je namreč zoper kreditjemalca vložila dve tožbi za plačilo v elektronskem postopku za izdajo plačilnega naloga. V vsebini teh tožb je banka svoje trditve utemeljevala s sklicevanjem na kreditne pogodbe, ki jih je sklenila z dolžnikom, vendar ni navedla, da so bile te pogodbe indeksirane v tuji valuti ali da so vsebovale klavzule o konverziji (in seveda ni navedla, da so bili v pogodbi pogoji, ki bi jih lahko šteli za nepošteno pogodbene pogoje). Najpomembneje pa je, da tožbam ni bila priložena nobena od kreditnih pogodb, kar je posledica postopkovnih pravil, ki urejajo elektronske postopke za izdajo plačilnega naloga, in tehničnih

značilnosti sistema za vodenje teh postopkov, ki v teh postopkih ne omogočajo predložitve nobenih dokazov. Zato nacionalno sodišče, ki je vodilo navedeni postopek, niti ni imelo pravne in tehnične možnosti, da bi od banke zahtevalo predložitve kreditnih pogodb. To sodišče je izdalo dva plačilna naloga, ki ju kreditojemalec ni izpodbijal, zato sta postala pravnomočna. Tem plačilnim nalogom so bile dodeljene izvršilne klavzule in na podlagi tako nastalih izvršilnih naslovov je bil proti dolžniku (kreditojemalcu) uveden izvršilni postopek, v katerem je sodni izvršitelj zasegel nepremičnino, ki je pripadala dolžniku.

- 11 Glede na navedeno je banka kreditni pogodbi sodišču predložila šele v tem postopku, zato njuna vsebina še nikoli prej ni bila predmet sodne presoje. Predložitveno sodišče je po preučitvi vsebine teh pogodb ugotovilo, da obstaja utemeljena bojazen, da konverzijske klavzule v pogodbah pomenijo nepošteno pogodbene pogoje, brez katerih pogodb ni mogoče izpolniti, in da je zato treba kreditne pogodbe šteti za nične, zaradi česar banka na njihovi podlagi od dolžnika ne more zahtevati nobene terjatve. Vendar nacionalna procesna pravila preprečujejo, da bi predložitveno sodišče iz takšnih možnih zaključkov potegnilo kakršne koli praktične posledice. Te določbe namreč določajo, da je pravnomočna sodna odločba, vključno s plačilnim nalogom, izdanim v elektronskem postopku za izdajo plačilnega naloga, zavezujoča za vsa sodišča (člen 365(1) zakonika o civilnem postopku), poleg tega pa je nedopustno preizkušati zakonitost obveznosti, ki je zajeta z izvršilnim naslovom (člen 804(1) zakonika o civilnem postopku), v tem primeru pravnomočnega plačilnega naloga z izvršilno klavzulo.
- 12 Predložitveno sodišče dalje ugotavlja, da kreditojemalec, ki ni izpodbijal plačilnih nalogov, nima več na voljo nobenega pravnega sredstva, ki bi ga v praksi lahko pripeljalo do izpodbijanja obveznosti, ki izhajajo iz plačilnih nalogov, s katerimi so bili uveljavljeni zahtevki iz pogodb, ki vsebujejo nepošteno pogoje.
- 13 Glede na navedeno se predložitveno sodišče sprašuje, ali zadevni procesni položaj ni v nasprotju s členom 6(1) in členom 7(1) Direktive 93/13 ter načelom učinkovitosti. Sodišče je večkrat poudarilo, da morajo nacionalna sodišča po uradni dolžnosti preizkušati pogodbe, sklenjene s potrošniki, glede nepoštenih pogodbenih pogojev, te dolžnosti pa nedvomno ni mogoče izpolniti v elektronskem postopku za izdajo plačilnega naloga, v katerem sodišče sploh nima možnosti zbirati in analizirati dokazov (člen 505³²(1) civilnega zakonika), in se opira zgolj na vsebino tožbe, to je na trditve samega tožnika, ki je očitno zainteresiran, da zamolči vse sporne pogodbene pogoje. Sodna presoja kreditnih pogodb, ki sta ju stranki sklenili, bi sicer bila mogoča, če bi kreditojemalec izpodbijal plačilna naloga (v tem primeru bi zadeve obravnavalo drugo krajevno in stvarno pristojno nacionalno sodišče, ki vodi redne civilne postopke in zato med drugim zbira in analizira dokaze), vendar se to v tem primeru ni zgodilo. Kreditojemalec je namreč zavzel pasivno držo, ki jo je pogosto opaziti pri močno zadolženih osebah. Medtem pa sodna praksa Sodišča kaže, da bi morala nacionalna sodišča analizirati pogodbe z vidika vključitve nepoštenih pogodbenih pogojev po uradni dolžnosti, torej tudi takrat, ko stranke ne prevzamejo pobude. Zato se zdi, da niti pasivna drža potrošnika v tem primeru ne upravičuje oprostitev

sodišča obveznosti, da po uradni dolžnosti preuči, ali pogodba vsebuje nepoštene pogoje.

- 14 V zvezi s tem se predložitveno sodišče sprašuje, ali lahko položaj, v katerem nacionalno sodišče v postopku odločanja ni preučilo, ali pogodba vsebuje nepoštene pogoje, upraviči kršitev načela, ki izhaja iz člena 365(1) zakonika o civilnem postopku in člena 804(1) zakonika o civilnem postopku, da je sodišče, ki nadzoruje izvršilni postopek, vezano na pravnomočno odločbo, ki je izvršilni naslov. Podlaga za izjemen odstop od navedenih pravil so lahko navedene določbe prava Unije. V nasprotnem primeru lahko pride do položaja, ko sodni izvršitelj na dražbi proda nepremičnino kreditojemalca, izkupiček izvršbe pa se prenese na banko, katere terjatve izhajajo iz pogodb, ki vsebujejo nepoštene pogodbene pogoje. Tako bo potrošnik utrpel veliko škodo pri uveljavljanju zahtevkov, ki izhajajo iz kreditnih pogodb z nepoštenimi pogodbnimi pogoji. Zdi se, da takšen položaj ne le ne izpolnjuje ciljev Direktive 93/13, temveč je tudi v nasprotju z načelom učinkovitosti ter cilji člena 169(1) PDEU in člena 38 Listine.
- 15 Predložitveno sodišče Sodišču predlaga, naj na prvo vprašanje odgovori pritrdilno. Določbe Direktive 93/13 namreč nacionalnemu sodišču absolutno nalagajo, naj po uradni dolžnosti preveri pogodbo, ki sta jo sklenili stranki, da bi ugotovilo, ali vsebuje nepoštene pogodbene pogoje. Praviloma bi moral biti tak preizkus opravljen že v preiskovalnem postopku, če pa tak preizkus v tem postopku ni bil opravljen (zlasti v primeru, ko sodišče, ki obravnava zadevo, ni imelo pravne in tehnične možnosti za tak preizkus), je to obvezano storiti sodišče, ki nadzoruje izvršilni postopek, ki se vodi na podlagi izvršilnega naslova v obliki pravnomočnega plačilnega naloga, ki mu je bila dodeljena izvršilna klavzula. Načeloma bi morale biti pravnomočne sodne odločbe neizpodbojne, vendar to ne izključuje možnosti sprejetja izjem od tega pravila, utemeljenih s posebnimi okoliščinami, ki vključujejo potrebo po izvedbi zgoraj navedenega nadzora pogodbe.
- 16 V zvezi z drugim vprašanjem predložitveno sodišče poudarja, da bo treba, če se sprejme, da ima v obravnavani zadevi sodišče, ki nadzoruje izvršilni postopek, pristojnost preizkušanja, ali pogodbi, ki ju je sklenil dolžnik, vsebujeta nepoštene pogoje, to analizirati. Vendar v obravnavanem primeru dolžnik še naprej ostaja pasiven, ne vlaga nobenega procesnega akta, ne podaja nobenih vlog, ne podaja nobenih pojasnil in niti ne prevzema korespondence, ki je nanj naslovljena, kar je, kot že omenjeno, značilno ravnanje za zelo zadolžene osebe. Zato predložitveno sodišče zelo verjetno oziroma skoraj zagotovo ne bo moglo zaslišati kreditojemalca ali od njega celo prejeti pisnega pojasnila. Ta položaj je še toliko bolj problematičen, ker člen 4(1) Direktive 93/13 določa, da je treba nepoštenost pogodbениh pogojev določiti ob upoštevanju okoliščin, povezanih s sklenitvijo pogodbe. Ker samega kreditojemalca ni mogoče zaslišati, bo načeloma tudi nemogoče ugotoviti okoliščine sklenitve pogodbe.
- 17 Vendar se predložitveno sodišče sprašuje, ali določbe Direktive 93/13 ne nasprotujejo temu, da bi se navedeni težavi izognilo s sklicevanjem na nacionalni

ukrep za varstvo pravic potrošnikov, in sicer na tako imenovani razširitveni učinek sodb sodišča za varstvo konkurence in potrošnikov na podlagi člena 479⁴³ zakonika o civilnem postopku, ki določa, da ima pravnomočna sodba učinek do tretjih oseb od datuma vpisa v evidenco pogodbenega pogoja, ki je bil razglašen za nepoštenega.

- 18 Predložitveno sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da člen 7(2) in člen 8 Direktive 93/13 – drugače kot prejšnje določbe te direktive – nista brezpogojno obvezna. Zlasti države članice nimajo obveznosti uvedbe postopkov za ugotovitev nepoštenosti tipskih pogodb iz člena 7(2) Direktive 93/13. Vendar pa po mnenju predložitvenega sodišča, če se država članica odloči, da bo dovolila izvedbo takšnih postopkov, njihova oblika ne more ostati povsem arbitrarna. Ker tak postopek zasleduje cilje Direktive 93/13, mora biti v skladu z zahtevami iz drugih določb te direktive, zlasti člena 7(1), na katerega poleg tega izrecno napotuje člen 7(2). Poleg tega morajo biti postopek za razglasitev vzorcev pogodb za nepošteno in učinki sodbe, izdane v tem postopku, v skladu z načeli učinkovitosti, sorazmernosti in pravne varnosti.
- 19 Predložitveno sodišče ugotavlja, da so pogoji, ki jih je treba preizkusiti glede tega, ali pomenijo nepošteno pogodbeno pogoje, naslednji:
- kredit se izplača v PLN po nakupnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v tabeli menjalnih tečajev, veljavni na dan sklenitve kreditne pogodbe (člen 1(2) pogodbe z dne 9. januarja 2006);
 - kredit se izplača v PLN po nakupnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v tabeli menjalnih tečajev, veljavni na dan sklenitve posojilne pogodbe (člen 1(2) pogodbe z dne 13. maja 2008);
 - vračilo vseh obveznosti po tej pogodbi se izvede v PLN. Znesek obveznosti se določi kot protivrednost zahtevanega vračila, izraženega v valuti indeksacije, po preračunu po prodajnem tečaju valute indeksacije, določenem v tabeli menjalnih tečajev, ki velja na dan, ko banka prejme terjatve (člen 5(1) pogodbe z dne 9. januarja 2006);
 - vračilo vseh obveznosti po tej pogodbi se izvede v PLN. Znesek obveznosti se določi kot protivrednost zahtevanega odplačila, izraženega v valuti indeksacije, po preračunu po prodajnem tečaju valute indeksacije, kot je določen v tabeli menjalnih tečajev, ki velja pri banki Getin Bank S.A. na dan, ko banka prejme terjatev (člen 4(1) pogodbe z dne 13. maja 2008).
- 20 V evidenci pogojev vzorčnih pogodb, ki veljajo za nepošteno, so med drugim navedeni naslednji pogoji vzorčnih pogodb:
- kredit se indeksira v CHF/USD/EUR po preračunu izplačanega zneska v skladu z nakupnim tečajem CHF/USD/EUR v skladu s tabelo menjalnih tečajev, ki velja v banki Bank Millennium na dan izplačila kredita ali tranše (določilo številka 3178, zapis, ki se nanaša na Bank Millennium S.A.);

- v primeru kredita, indeksiranega v tuji valuti, se znesek obroka odplačila izračuna po prodajnem tečaju tuje valute, veljavnem pri banki, na podlagi menjalnega tečaja banke, veljavnega na dan vračila (določilo številka 3179, zapis, ki se nanaša na Bank Millennium S.A.);
 - banka pretvori kredit v valuto valorizacije v skladu z nakupnim tečajem zadevne valute iz tabele menjalnih tečajev banke, veljavnem na dan in ob času izplačila kredita (določilo številka 7770, zapis, ki se nanaša na mBank S.A.).
- 21 Primerjava vsebine navedenih pogodbenih pogojev, ki jih je uporabila banka Getin Bank S.A., s pogodbenimi pogoji drugih bank, ki so vpisane v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev, vodi do ugotovitve, da so si kljub temu, da so jih uporabile različne banke, precej podobni. Najbolj podobni so si člen 5(1) pogodbe z dne 9. januarja 2006 in člen 4(1) pogodbe z dne 13. maja 2008 ter pogoj, vpisan v evidenco pod številko 3179, pa tudi klavzule člena 1(2) obeh kreditnih pogodb in klavzule, vpisane v evidenco pod številčkama 3178 in 7770.
 - 22 Čeprav so pomen teh določil in učinki na potrošnike enaki, so določila oblikovana na drugačen način, pripravile pa so jih različne banke. V zvezi s tem se predložitveno sodišče sprašuje, ali pravo Unije dopušča, da se učinki vpisa pogodbenega pogoja v evidenco prepovedanih klavzul razširijo tudi na prodajalca ali ponudnika, ki ni bil stranka v postopku in zaradi katerega je bil ta vpis opravljen.
 - 23 Podobno vprašanje je Sodišče že presojalo v sodbi z dne 21. decembra 2016, Biuro Podrózy Partner, C-119/15, kjer je v točki 47 te sodbe navedlo, da je treba člen 6(1) in člen 7 Direktive 93/13 v povezavi s členoma 1 in 2 Direktive 2009/22 in glede na člen 47 Listine razlagati tako, da ne nasprotujeta, da uporaba splošnih pogojev, ki so po vsebini enakovredni pogojem, ki so bili s pravnomočno sodno odločbo razglašeni za protipravne in vpisani v nacionalno evidenco protipravnih splošnih pogojev, glede trgovca, ki ni bil udeležen v postopku, ki je privedel do vpisa teh pogojev v to evidenco, šteje za protipravno ravnanje, če ima ta trgovec – kar preveri predložitveno sodišče – pravico do učinkovitega pravnega sredstva tako zoper odločitev, s katero je ugotovljena enakovrednost primerjanih pogojev, o vprašanju, ali so ti pogoji glede na vse upoštevne okoliščine vsakega posameznega primera materialno enaki zlasti glede na učinke, ki jih imajo v škodo potrošnikov, kot tudi zoper morebitno odločitev o višini zneska naložene globe.
 - 24 Glede na zgoraj navedeno odločitev Sodišča ni ovir, da se učinek vpisa v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev ne bi uporabljal za vse prodajalce ali ponudnike, ki uporabljajo določen pogodbeni pogoj, in ne le za prodajalca ali ponudnika, ki je bil stranka v postopku za razglasitev tega pogoja za nepoštenega in za vpis v navedeno evidenco. Poleg tega ta učinek velja za vse pogodbene pogoje, ki so „vsebinsko enaki“ in niso nujno jezikovno enaki.
 - 25 Vendar pa predložitveno sodišče dvomi, da zgornja razlaga prava Unije velja za vse sodne postopke, ki vključujejo prodajalce ali ponudnike, vključno s postopki,

v katerih je ena od strank potrošnik, ki je z zadevnim prodajalcem ali ponudnikom sklenil pogodbo. Predložitveno sodišče namreč ugotavlja, da je vprašanje za predhodno odločanje, na katerega je Sodišče odgovorilo s sodbo z dne 21. decembra 2016, zastavilo Sąd Apelacyjny w Warszawie (pritožbeno sodišče v Varšavi, Poljska) v postopku med ponudnikom in predsednikom urada za konkurenco in varstvo potrošnikov, ki je temu ponudniku naložil upravno kazen zaradi uporabe pogodbenih pogojev z vsebino, ki ustreza vpisu v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev.

- 26 Poleg tega je poljsko Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) dne 20. novembra 2015 v sestavi sedmih sodnikov, III CZP 175/15, izdalo sklep, v skladu s katerim vpis v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev ne velja za druge prodajalce ali ponudnike, temveč samo za tega, na katerega se je ta postopek nanašal. Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je to utemeljilo na naslednji način: „Stališče, da sodba, s katero se ugodi tožbi za ugotovitev nepoštenosti pogodbenega pogoja v vzorčni pogodbi, učinkuje v korist vseh, vendar le zoper toženega prodajalca ali ponudnika, je skladno s postulatoma zagotavljanja pravice do izjave. [...] Po drugi strani pa omejitev učinka pravnomočnosti sodbe, s katero je bilo ugodeno tožbi za ugotovitev nepoštenosti pogodbenega pogoja v vzorčni pogodbi, samo na toženega prodajalca ali ponudnika pomeni, da so škodljivi učinki te sodbe usmerjeni samo na subjekt, ki mu je bila zagotovljena pravica biti zaslišan v postopku. Ti učinki se izražajo v daljnosežnem posegu v pravno sfero toženega prodajalca ali ponudnika, ki mora upoštevati dejstvo, da bo moralo sodišče v vsakem posameznem sporu z njegovo udeležbo – ob ohranitvi vezanosti na predhodni učinek te sodbe –zadevni pogodbeni pogoj šteti za nepošten in da bo lahko v primeru njegove uporabe spornega pogodbenega pogoja predsednik proti njemu sprožil postopek za prenehanje takšnega ravnanja kot prakse, ki krši skupne interese potrošnikov, opredeljene v členu 24(2), točka 1, ustava o ohranitvi konkurenciji i konsumentów (zakon o konkurenci in varstvu potrošnikov) z vsemi možnimi posledicami. Če bi se takšne posledice razširile tudi na druge prodajalce ali ponudnike, ki v postopku ne nastopajo kot tožene stranke, bi bile prav zaradi njihove vrste in obsega potrebne takšne normativne rešitve, ki bi jim ustrezno zagotovile uresničevanje pravice do izjave“.
- 27 Glede na navedeno predložitveno sodišče dvomi, ali se načelo, izraženo v sodbi Sodišča z dne 21. decembra 2016, uporablja za vse sodne postopke, v katerih sodelujejo prodajalci ali ponudniki, ali le za del teh postopkov. Predpostavka, da določbe prava Unije omogočajo, da se učinki vpisa v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev uporabijo proti kateremu koli prodajalcu ali ponudniku v katerem koli postopku, bi pomenila odstop od načela, ki izhaja iz resolucije z dne 20. novembra 2015, ki jo je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) izdalo več kot leto dni prej.
- 28 Zgornja ugotovitev bi vplivala na izid te zadeve. Če se namreč ugotovi, da lahko predložitveno sodišče preizkusi nepoštene pogodbene pogoje iz pogodb dolžnika z banko Getin Bank S.A. in da za ugotovitev, da so „vsebinsko enaki“ določbam, vpisanim pod številkami 3178, 3179 in 7770 v evidenci nepoštenih pogodbenih

pogojev, zadostuje, da se razglasijo za nepošteno, to pomeni, da banka Getin Noble Bank S.A. ni imela pravne podlage za začetek izvršilnega postopka proti dolžniku v tej zadevi, zato bi moral sodni izvršitelj ta postopek ustaviti.

- 29 Predložitveno sodišče Sodišču predlaga, naj na drugo vprašanje odgovori nikalno iz naslednjih razlogov. Evidenca nepoštenih pogodbenih pogojev je eden najučinkovitejših instrumentov za uresničevanje varstva potrošnikov pred nepoštenimi pogodbenimi pogoji. To pa upravičuje čim širšo uporabo učinkov vpisov v to evidenco. Vsak vpis v evidenco se opravi na podlagi pravnomočne sodbe Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (sodišče za varstvo konkurence in potrošnikov), ki je specializirano za zadeve varstva potrošnikov in zoper sodbe katerega je poleg tega mogoče vložiti ugovor, sodbe, izdane na drugi stopnji, pa v primeru kasacijske pritožbe nadzira Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). Če se določen prodajalec ali ponudnik ne udeleži postopka za razglasitev določenega pogoja za nepoštenega, to ne preprečuje uporabe vseh posledic vpisa v evidenco prepovedanih pogodbenih pogojev niti za tega prodajalca ali ponudnika. Prav tako ni treba, da sta pogodbeni pogoj, ki ga uporablja prodajalec ali ponudnik, in pogoj, vpisan v evidenco nepoštenih pogodbenih pogojev, jezikovno enaka; odločilno merilo mora biti dejanski pomen teh pogojev, torej posledice, ki jih ima pogodbeni pogoj za potrošnika. Če bi se področje uporabe evidence nepoštenih pogodbenih pogojev preveč omejilo (omejitev učinkov le na prodajalce ali ponudnike, ki so bili stranke v postopkih pred Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (sodišče za varstvo konkurence in potrošnikov), in na pogodbene pogoje, ki dobesedno ustrezajo vpisom v evidenco), bi to pretiranega omejilo varstvo, ki naj bi ga evidenca zagotavljala potrošnikom. Pogosto se namreč zgodi, da veliko prodajalcev ali ponudnikov uporablja nepošteno pogodbene pogoje, ki imajo enak pomen, vendar so različno oblikovani; v takem primeru bi bilo treba za odpravo teh pogojev s trga vsakič vložiti novo tožbo, kar je v praksi nerealno. Tako cilji Direktive 93/13 ne bi bili doseženi.
- 30 V zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe po skrajšanem postopku, ki ga je vložilo predložitveno sodišče, to sodišče poudarja, da je sodni izvršitelj v izvršilnem postopku pod njegovim nadzorom zasegel nepremičnino, opravil opis in cenitev nepremičnine, na podlagi zahtev upnikov pa naj bi se izvedla elektronska dražba nepremičnine. Hkrati predložitveno sodišče pojasnjuje, da je bil zaradi predložitve teh vprašanj za predhodno odločanje prekinjen postopek pred tem sodiščem, ne pa tudi sam izvršilni postopek, ki ga vodi sodni izvršitelj. Izvršilni postopek se lahko ustavi v natančno določenih primerih, predložitev vprašanja za predhodno odločanje pa ni razlog za ustavitev izvršilnega postopka. Glede na to lahko izvedba dražbe premoženja in poznejša odobritev izvršbe, dodelitev lastništva ter razdelitev zneskov, pridobljenih z izvršbo, privedeta do položaja, v katerem bo, prvič, dolžniku odvzeta njegova nepremičnina, in drugič, upnik prejel zneske iz izvršbe, ki mu ne pripadajo. Te učinke je morda težko odpraviti ali so celo neodpravljivi, potrošnik pa bi lahko v prihodnosti morda uveljavljal svoje pravice z odškodninsko tožbo, ki pa njegovih pravic ne ščiti v celoti.

- 31 Predložitveno sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da tako, kot je Sodišče poudarilo v točki 57 sodbe z dne 17. maja 2022, Ibercaja Banco, C-600/19, v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem se je postopek izvršbe na s hipoteko zavarovani nepremičnini končal in je bila lastninska pravica na tej nepremičnini prenesena na tretjo osebo, sodišče, ki odloča po uradni dolžnosti ali na predlog potrošnika, ne more več opraviti preizkusa nepoštenosti pogodbenih pogojev, ki bi pripeljal do razveljavitve aktov o prenosu lastninske pravice, in ogroziti pravne varnosti že izvedenega prenosa lastninske pravice na tretjo osebo.

DELOVNI DOKUMENT